

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mvndvs Et Mvndi Partes, Divinæ Bonitatis Ac Ivstitiæ
Præcones**

Stengel, Georg

Ingolstadt, 1645

§. 13. Eiusdem terræ, statim postquam ab initio creata est, quanta, &
vnde fuerit fertilitas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52365)

rima, pulcherrima ara, signa deorum maxime
decora sunt: quod quidem saxum complures
& Graci, & Barbari desiderant. Præterea so-
lum quoddam est, quod aratum non ferres
fructum: at si fodiatur, multò plures alit,
quàm si frumenti ferax esset. Etenim diuino
quodam munere haud dubiè, sub eo est ar-
gentum.

§. XIII.

Eiusdem terra, statim postquam ab initio
creata est, quanta, & unde fuerit
fertilitas?

Atticam atque Athenas suas ita lau-
dauit Xenophon. Nimis contracta laus
est, quæ in vnum mundi angulum com-
pingitur: in vniuersa terra, admirabile est
nomen Domini. Et si enim non omnis fert
omnia tellus, & partim ob varietatem, par-
tim ob humanam inducendam, ex mercium
permutatione, societatem, alia alibi nas-
cuntur; tamen vbiq; aliquid crescit, quod
profit, immo & quod pulchrum sit. Hinc
jure, vt litteratus ille Iudæus scripsit, Ma-
ter terra esse videtur. Quapropter & priscis
illis placuit, vt vocaretur *ἡ γῆ μήτηρ*, composito è
matre & terra nomine. Non enim terra mu-
lierem (vt dixit Plato) sed mulier terram

Psal. 8. 2.

Phil. in
Cosmo-
poeia.

imitatur: quam verè Poëtica gens omnipotentem, frugiferam, Pandorámque nominare solita est: quippe causam generationis & perpetuitatis tam stirpium, quam animalium. Merito igitur terra quoque antiquissima materum & facundissima natura, tanquam mater dedit amnium fluentia fontinúmque, ut stirpes rigentur, & omnia animalia potum copiosum habeant. Itaque aqua pro lacte est, & plantas educat terræ permista. Quæ tamen ipsa etiam è terris reducta locum plantis dedit, cum mundus crearetur. Quam primùm enim, ad Dei mandatum, aqua recessit, terramque retexit, illico omnis generis plantæ emerferunt; non quidem vi naturali seminis, in ea, sati, neque per incrementa eas ad perfectionem ducens, ut nunc fit; sed tanta erat virtus divini verbi, ut extemplo, omnia herbarum arborumque genera, perfectissimo statu enitentia apparerent. Vnum momentum erat, quo frondes, fructus, semina, & quidquid plantarum indoles exigit, omnia maturuerunt. Quod illa sacri textus verba indicant. *Et protulit terra herbam virentem, & facientem semen juxta genus suum, lignumque faciens fructum; & habens unumquodque*

Gen. 1. 12.

quodq; sementem, secundum speciem suam.

Tunc enim demum, quæ utcunque viuunt, perfecta esse censentur, teste Philosopho, Arist. li. 4° Meteor.

quando sibi simile possunt generare. Qui modus idcirco necessarius fuit, ut illico

hominibus, ceterisq; animalibus mox creandis esca posset suppeditari. Vtrum au-

tem eadem, in omni loco, terræ fuerit facies, alia quæstio est. Potuit enim alibi, pro alia anni constitutione, vel vernare,

vel hyemare solum; potuerunt arbores sine folijs, floribus, fructibusque produci; potue-

runt plantæ non actu, sed potentia atque in suis duntaxat causis procreari, ut po-

stea, congruis temporibus, crescerent, & ad perfectionem suam, vi naturali, per-

uenirent. Haud enim affirmat scriptura, omnes, ubiq; terrarum plantas, vno atque

eodem tempore, adultas esse iussas; sed utique in locis, ad quæque gignenda idoneis.

Discrimina porro & varietates plantarum, quæ pene sunt innumerabiles, virésque ita

sunt multæ, ut numerum, & peritissimos etiam ac istarum rerum curiosissimos fu-

giant. Axioma est Cabalisticum: *Non est herba inferius, quæ non habeat stellam suam superius, quæ dicat ei, CRESCERE.* Nimirum adeo

in-scrutabilis est DEI Creatoris, in vnoquoque rerum genere, virtus, potentia, sapientia, & humani ingenij infirmitas, vt principes Philosophorum ignorantiam suam fateri coacti dixerint: *Maximam partem eorum, quæ scimus, minimam esse eorum, quæ ignoramus.* Hæc Sancti considerantes, **Pl. 64. 10.** in illas laudes effusi sunt: *Visitasti terram, Pl. 66. 7. & inebriasti eam. Terra dedit fructum suum. Plal. 65. 4. Omnis terra adoret te, Deus,* sed præcipue præcipua, hoc est, Paradisus, prima hominis sedes; cuius præstantia non est hic à nobis prætereunda; vt agnoscamus, inquam præclara parentes nostros, eorumque, si in innocentia perstitissent, successores, voluerit DEVS habitare terra.

C A P V T XII.

Paradisi terrestris præstantia & voluptas.

§. I.

Paradisi eminentia, & locus.

Olaus
Magn.
lib. 11.

REfert Olaus Magnus, apud Austrogothos, non longè à lacu Venneris, montem esse eminentissimum, vulgari gentis sermone *Kindaculla* dictum, tantæ altitudinis, vt à nauigantibus